

Sygn. akt II KK 34/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala (przewodniczący)

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (sprawozdawca)

SSN Paweł Wiliński

Protokolant Klaudia Binienda

w sprawie **R. G.**,

skazanego za czyn z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej,

na posiedzeniu w dniu 11 marca 2022 r., w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść skazanego od wyroku Sądu

Rejonowego w B. z dnia 24 maja 2019 r., sygn. akt II K [...]

1. uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 5 § 1 pkt 4

k.p.s.w. w zw. z art. 45 § 1 k.w. postępowanie w sprawie

umarza,

2. obciąża Skarb Państwa kosztami postępowania w sprawie.

UZASADNIENIE

R. G. został oskarżony o to, że w dniu 12 marca 2018 r. w miejscowości K. powiatu b., wspólnie i w porozumieniu z M. M. dokonali kradzieży z włamaniem do budynku O., gdzie po uprzednim wybiciu szyby w oknie dostali się do wnętrza budynku, skąd dokonali zaboru w celu przywłaszczenia mikrofalówki marki [...],

monitora komputera, lampy stroboskopowej oraz kolumny głośnikowej o łącznej wartości 1.500 złotych na szkodę Urzędu Gminy F., przy czym R. G. czynu tego dopuścił się będąc już wcześniej skazany za przestępstwo umyślne na karę pozbawienia wolności w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary umyślne przestępstwo podobne do przestępstwa, za które był już wcześniej skazany przez Sąd Rejonowy w B., sygn. akt II K [...], tj. o czyn z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w B., wyrokiem z dnia 24 maja 2019 r., sygn. akt II K [...], uznał R. G. za winnego tego, że w dniu 12 marca 2018 r. w B., województwa [...], udzielił pomocy M. M. w zbyciu kuchenki mikrofalowej marki [...] o wartości 200 złotych, która pochodziła z kradzieży z włamaniem do budynku O. w K. w ten sposób, że w Lombardzie „F.” w B. zawarł umowę pożyczki lombardowej, której przedmiotem była w/w kuchenka, za którą otrzymał kwotę 100 złotych, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne, za które został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 31 marca 2016 r. w sprawie sygn. akt II K [...], tj. czynu wyczerpującego dyspozycję art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za który wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności. W odniesieniu do R. G. wyrok zawierał ponadto rozstrzygnięcia w przedmiocie zaliczenia na poczet kary pozbawienia wolności rzeczywistego okresu pozbawienia wolności w sprawie oraz kosztów procesu.

Powyższy wyrok Sądu I instancji w stosunku do R. G. nie został zaskarżony za pomocą zwyczajnego środka zaskarżenia i uprawomocnił się.

Kasację, w trybie art. 521 § 1 k.p.k., od powyższego wyroku wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich. Zaskarżył wyrok w części dotyczącej R. G. na jego korzyść i zarzucił „rażące i mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia naruszenie prawa karnego materialnego, tj. art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., polegające na zastosowaniu tych przepisów w odniesieniu do pomocnictwa w zbyciu przedmiotu pochodzącego z kradzieży o wartości 200 zł, a więc czynu zabronionego niebędącego przestępstwem, lecz wyczerpującego jedynie znamiona wykroczenia z art. 122 § 1 Kodeksu wykroczeń” i wniósł o „uchylenie powyższego

wyroku w zaskarżonej części i umorzenie postępowania, na podstawie art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w. w zw. z art. 45 § 1 k.w., wobec R. G., z powodu przedawnienia orzekania”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

W pierwszej kolejności należy wyjaśnić, że rozpoznaniu tej kasacji nie stoi na przeszkodzie fakt, że zaskarżony wyrok był już przedmiotem kasacji Prokuratora Generalnego wniesionej na niekorzyść R. G.. Postanowieniem z dnia 8 grudnia 2020 r. Sąd Najwyższy oddalił tę kasację jako oczywiście bezzasadną. Rozpoznaniu obecnie kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich nie stoi na przeszkodzie treść art. 522 k.p.k., zgodnie z którym kasację w stosunku do tego samego oskarżonego i od tego samego orzeczenia każdy uprawniony może wnieść tylko raz. Tym razem ze swego uprawnienia do wniesienia kasacji i to w kierunku przeciwnym – na korzyść R. G. – skorzystał Rzecznik Praw Obywatelskich. Wobec powyższego kasacja jest dopuszczalna.

Sąd Najwyższy w niniejszym składzie w pełni aprobuje istniejącą w orzecznictwie Sądu Najwyższego linię orzecniczą, zapoczątkowaną uchwałą z dnia 24 września 1997 r., I KZP 15/97 (OSNKW 1997, z. 11-12, poz. 96), zgodnie z którą przedmiotem wykroczenia określonego w art. 122 § 1 k.w. może być także mienie pochodzące z kradzieży z włamaniem, jeżeli jego wartość nie przekracza obowiązującej w danym czasie dla wykroczeń wysokości (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dni: 21 maja 2020 r., III KK 63/20; 16 marca 2016 r., III KK 38/16; 12 lutego 2016 r., III KK 490/15; 25 czerwca 2015 r., II KK 129/15; 7 listopada 2014 r., II KK 298/14; 15 kwietnia 2010 r., III KK 78/10).

W dacie orzekania obowiązywał art. 122 § 1 k.w. w obecnym brzmieniu, wyznaczającym kwotowo granicę pomiędzy przestępstwem a wykroczeniem na 500 zł. Jak wynika z opisu czynu przypisanego R. G. w zaskarżonym wyroku, wartość przedmiotu paserstwa była niższa od tej granicy.

Z kolei w dacie czynu obowiązywał art. 122 § 1 k.w., który wskazaną granicę określał jako 1/4 wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. W myśl ówczesnego brzmienia art. 47 § 9 k.w., minimalnym wynagrodzeniem jest

wynagrodzenie za pracę ustalane na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200; poz. 1969, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. Nr 157, poz. 1314). Zgodnie natomiast z wydanym na podstawie art. 2 ust. 5 tej ustawy rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 września 2017 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2018 r. (Dz. U. z 2017, poz. 1747), od dnia 1 stycznia 2018 r. ustalono minimalne wynagrodzenie za pracę w wysokości 2100 zł, a zatem 1/4 tego wynagrodzenia wynosiła 525 złotych. Tym samym również w chwili czynu (12 marca 2018 r.) wartość mienia stanowiącego przedmiot paserstwa determinowała to, że czyn R. G. należało traktować jako wykroczenie.

Oznacza to, że zarówno w dacie popełnienia przez R. G. czynu, w dacie orzekania Sądu I instancji, jak również w dacie rozpoznania kasacji czyn ten winien być kwalifikowany jako wykroczenie, a nie jako przestępstwo. Wskazane uchybienie miało oczywisty wpływ na treść wyroku, w szczególności na zakres możliwej do poniesienia odpowiedzialności.

Sąd Najwyższy dostrzega, że w akcie oskarżenia zarzucono R. G. inaczej opisany czyn zabroniony, który wypełniał znamiona kradzieży z włamaniem, przy czym wartość skradzonego mienia określono w nim na 1500 zł. Wobec kierunku kasacji (na korzyść) uchylenie zaskarżonego wyroku skutkuje tym, że w razie ewentualnego przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania Sąd ten nie mógłby zmienić opisu czynu przypisanego R. G. na jego niekorzyść, czyniąc niekorzystne ustalenia faktyczne co do wartości skradzionych przedmiotów stanowiących przedmiot przestępstwa z art. 291 k.k. Natomiast opis czynu zawarty w zaskarżonym wyroku nie pozostawia wątpliwości co do tego, że Sąd Rejonowy błędnie, z rażącym naruszeniem prawa zakwalifikował go jako przestępstwo, podczas gdy powinien uznać ten czyn za wykroczenie z art. 122 § 1 k.w.

Wobec powyższego konieczne było uchylenie zaskarżonego wyroku jako wydanego z rażącym naruszeniem przepisów wskazanych w zarzucie kasacji. Jednocześnie konieczne było także umorzenie postępowania prowadzonego wobec R. G. na podstawie art. 5 § 1 pkt 4 k.p.s.w. w zw. z art. 45 § 1 k.w., z uwagi na przedawnienie karalności wykroczenia przypisanego w uchylonym wyroku. Zgodnie

z art. 45 § 1 k.w. karalność wykroczenia ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynął rok; jeżeli w tym okresie wszczęto postępowanie, karalność wykroczenia ustaje z upływem 2 lat od zakończenia tego okresu. W realiach niniejszej sprawy oznacza to, że przedawnienie powinno nastąpić po upływie 3 lat od daty czynu, a więc 12 marca 2021 r. Jednakże z uwagi na szczególne rozwiązania przyjęte przez ustawodawcę w związku z przeciwdziałaniem epidemii COVID-19, bieg terminów przedawnienia w sprawach o przestępstwa, przestępstwa i wykroczenia skarbowe oraz w sprawach o wykroczenia był zawieszony (przedawnienie karalności czynu „nie biegło”) w okresie od dnia 31 marca 2020 r. do dnia 15 maja 2020 r., a więc przez okres 46 dni – art. 15zzr ust. 6 tzw. specustawy covidowej – ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz. U. 2021, poz. 2095 ze zm.), który wszedł w życie w dniu 31 marca 2020 r. na mocy art. 1 pkt 14 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2020, poz. 568 ze zm.) i utracił moc w dniu 16 maja 2020 r. na mocy art. 46 pkt 20 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. 2020, poz. 875 ze zm.). Dlatego też termin przedawnienia przedmiotowego wykroczenia upłynął w dniu 27 kwietnia 2021 r.

Jednocześnie w odniesieniu do czynu R. G. nie ma zastosowania art. 15zzr¹ przedmiotowej specustawy, zgodnie z którym w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ogłoszonego z powodu COVID-19, oraz w okresie 6 miesięcy po ich odwołaniu nie biegnie przedawnienie karalności czynu oraz przedawnienie wykonania kary w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe. Okresy, o których mowa powyżej, liczy się od dnia 14 marca 2020 r. – w przypadku stanu zagrożenia epidemicznego, oraz od dnia 20 marca 2020 r. – w przypadku stanu epidemii. Jednak zgodnie z art. 7 ustawy wprowadzającej ten przepis, tj. ustawy z dnia 20 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2021, poz. 1023), która

weszła w życie w dniu 22 czerwca 2021 r., do czynów popełnionych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy oraz kar orzeczonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy o przedawnieniu w brzmieniu nadanym tą ustawą, chyba że termin przedawnienia już upłynął. W niniejszej sprawie, jako że termin przedawnienia upłynął w dniu 27 kwietnia 2021 r., a więc przed 22 czerwca 2021 r., przedmiotowy przepis nie ma zastosowania. Ponadto dotyczy on literalnie spraw „o przestępstwa i przestępstwa skarbowe”, ale nie wykroczeń.

Skoro zatem karalność wykroczenia, którego dopuścił się R. G., uległa już przedawnieniu, postępowanie w sprawie należało umorzyć.

Rozstrzygnięcie o kosztach uzasadnia art. 119 § 2 k.p.k.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w sentencji wyroku.